

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. . . . I kor. Egy hóra. . . I kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvas szerkesztő:
MEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piac-utóza 47. és 49. szám.

Az igazi autonómia.

Debreczen, augusztus 9.

Tiszteljük azok meggyőződését, akik a törvényhatóságok autonómiájában látják Magyarország alkotmányos szabadságának legfőbb garanciáját, de nem gondolhatunk kétkedés nélkül arra a siralmasan végződött erőpróbára, amelyben ezek a védőbástyák a közeli múltban az első komolyabb teherpróba alatt összeroppantak.

Mi itt a teendő?

Ismeretes a miniszterelnöknek az a kijelentése, hogy a közigazgatás reformja alkalmával nem akarja az önkormányzatot megnyirbálni, a fentartását, sőt kiszélesítését is helyesli, más oldalról azonban biztosítani kell annak rendes menetét olyan intézkedések által, melyek az önkormányzat erősítésére, felügyeletére vonatkoznak, de a lényegét nem érintik. Különösen hangsúlyozta a miniszterelnök a tisztviselők függetlenítésének, a jövőjükre vonatkozó garanciák megteremtésének a fontosságát. Hasonló értelemben szól a nagy kérdéssről a munkapárt felirata, amikor hangsúlyozza, hogy a közigazgatási reform az önkormányzat izmosítása mellett az állami befolyás kellő érvényesítésére és a közhivatali állás biztosítására fog irányulni.

Tömjénfűst.

Irta Domanek István.

A beteg lázasan, öntudatlanul hánykolódott az ágyban. Hirtelen feleszmélt. Mintha egy pillanatra visszatért volna szelíd, nyugalmas öntudata, úgy érezte. Megérezte önmagát, hogy él és mozog még. Mindent felismert körülötte, az ismerős kis szobát ódon butoraiival, a falon a megsárgafeketedett képeket, a nagy örökké világos tükröt, a rozsdaszínű falakat.

Egy-egy fojtó, nehézkes köhögés, mely úgy hangzott, mint egy összeroncsolt hordónak a kongása, szakadt fel néha a melléből, érezte, hogy él még, de minden egyes feltörő köhögés egy-egy megalkuvó szó az összeroncsolt élettől.

Ismerős szavak suttogása szállt felé a homályban.

Most világosabban eszmélt. A doktor az imént ment el éppen. És most kinn beszél halkán az előszobában. Igen a háziasszonyal beszél.

A beteg lázas türelmetlenséggel, végéig feszített agyvelővel figyelte az elmosódva beszűrődő hang-foszlanásokat.

Nevét említik. Tisztán, biztos megfigyeléssel hallotta.

Még egyszer erőre kap benne a ki-aludni készülő élet. Róla van szó és ez igatató annak, aki érzi, hogy a gyilkos kór

Ime ez a fejlődés útja. Azok, akik a jogegység szempontjának teljes diadalát csak az államosítástól várják, a fenti állásponthez azzal a megnyugvással csatlakozhatnak, hogy — mint arra egy multkori cikkünkben is rámutattunk — ha már az abszolút jó ezidőszerint el nem érhető, legalább meg kell tenni mindent a relativ haladás biztosítására. S ezt tervezi a kormány a maga szerves reformja keretében. Különbben is tisztában lehetünk a közeli mult tanulságainak a hatása alatt azzal, hogy igen sokat értünk el a közigazgatás erkölcsi színvonalának emelése és gyakorlati értékének fokozása tekintetében, ha a tisztviselői kart kiemeljük a pártok és klikkek nyomása alól. Ez az első lépés arra, hogy a közigazgatás az európai jogállam és a modern fejlődés felé törekvő nemzeti élet igényeinek megfelelő szervezetté alakuljon át.

Szomorú volna a magyar alkotmány helyzete, ha csak sógorságtól, komaságtól megszállt megyeházák klikkjei tudnák megvédelmezni. Józan ember csak úgy értelmezi az önkormányzatot, hogy a közigazgatás feladatainak megkönnyítésére a közönséget is be kell vonni. Területhez kötött, a helyi viszonyok figyelembe vételét, megértését igényelő közigazgatási feladatok irányításánál és

az ilyen természetű ügyekre vonatkozó szabályalkotásnál a közigazgatási célszerűség szempontjából is indokolt, ha az illető területek közönségének megfelelő jogkörben részvételt biztosítunk. De amikor a közigazgatási ráció helyett a pártpolitika önzése keríti a hatalmába a vármegyét és kis helyi obstruktorok és tintatartóhősök igyekeznek a közigazgatást megbénítani mindaddig, amíg azt nem az ő klikkjük kapja a kezébe, akkor nincs helye az alkotmány bástyáit emlegető farizeuskodásnak, hanem vissza kell hódítani a törvényhatóságot annak a célnak a szolgálatára, amelyre rendeltetett: a közigazgatási érdek kiszolgálására.

A vármegye ne legyen a letűnt koalíciós országgyűlést majmoló fiókparlament, amelynek hősei a személyes érdekek orgiáit alkotmányvédelemnek keresztelik el. Le kell leplezni ezeket a babonából táplálkozó közéleti hazugságokat. Ebben az országban — és mindenütt a világon — nincs az alkotmánynak erősebb biztosítója, mint a komoly munkában érvényesülő nemzeti öntudat. A vármegye is csak akkor lehet az alkotmány bástyája, ha a pandurfringival örökös koalíciós örszemektől megszabadulva, igazi hivatásának él: dolgozik, közigazgat.

mint alkudja el lassan, de következetes biztonsággal a benne vergődő életet. Mikor adja oda a legeslegutolsó darabkát is, ez az egyetlen kérdés mered a beteg elé minden sarokból.

Lábujhegyen, nesztelenül kuszik az ajtóhoz. És reszkette, támoanyagva kapaszkodik az ajtó kilincisébe. Minden szót hall, megért, mit kívülről beszélnek.

Sárga, vértelen kezei lesiklanak a kilincsről. Erőtlenül, támasz nélkül összeomlik a száraz, kiaszott test. Halkan, elfojtott nyögéssel visszatámoanyag az ágyba.

Kezei idegesen keresik a falon a vilanyescsengő gombját.

A hívásra belépő háziasszony megrémül és ijeszten átmeredő arcotól.

Kérem... kedves Bokrodinó... kérem magát egy his szívessegre... Irjon egy levelet... majd diktálom... irjon, kérem... Lássa, oly erőtlén vagyok, hogy egy ujjamat sem birom mozdítani...

A háziasszony leült az íróasztalhoz és nagy, esetlen betűkkel szántott keresztül a hófehér papírlapon:

Kedves Jolán! Nincs időm és erőm evezetésekkel kezdeni. Végem van Jolán, végem. Őt nap leforgása alatt meghalok, biztosan meghalok. Az orvos mondta. Minden nap elszáll belőlem az életnek egy-egy darabja. Már nem is élek, csak roncsa vagyok magamnak. Az élet elválasztott bennünket. A halálom hozzon össze újra. En

megbocsátok magának. Ezt szóval is meg akarom mondani, mielőtt az életnek utolsó szikrája is elszállna belőlem. Jöjjön azonnal... Látni akarom... Mire a levelet megkapja, még négy nap van hátra. Vagy talán már annyi sem... Jöjjön azonnal, egy percet se vesztessen...

Megbocsátásra kész:

Viktor.

II.

Valahol messze egy bódító levegőjű pól kis szalonban egy igézően szép természetű asszony egyszerre elkomorodott, sőtétlen meredt maga elé. Barátja, Semerédy báró, felfedni akarta magának eme hirtelen elváltozás titkát és ezért kíváncsiságtól ideges kezekkel és a bizalmas barát bátorságával nyult az asztalkára dobott levél után.

Az asszony dacosan elkapta előle és inkább csak szóbeli magyarázattal igyekezett megmagyarázni a hirtelen elváltozás okát és elosztatni a báró féltékenykedési agyálya:

— Így haldokló ember: hiv, aki valamikor férjem volt. Megbocsátani kész. Elutazom még ma este. Ezzel tartozom neki és a magam lelkiismeretének.

Az öreg báró gunyosan kacagott:
— Szamárság! Hagyjuk a halódni készülőket, édesem. Eljünk az élőkért.

— De én mégis elutazom, mégis... úgy is elutazom... — mondta a selymes

? ! Hajnalba hajnal előtt ! ?

Komlóssy Arthur temetése.

Impozáns részvét.

Ma délután négy órakor ment végbe Komlóssy Arthur temetése a város közönségének óriási részvéte mellett. Ezen a végtszességen impozáns módon jutatta kifejezésre Debrecen város közönsége, hogy mennyire tudatában van annak a roppant veszteségnek, amely Komlóssy Arthur elhunytával érte a közönséget, mennyire átérti, hogy az a koporsó, mely a nagy férfiú porhüvelyét foglalta magában, a városnak mennyi szép reménységét, mennyi nemeset ígérő tervet visz magával a sírba. A rengeteg koszoru, mely a ravatalt borította, a halott fölött tartott bucsuztatók kifejezői voltak az elhunyt érdemei elismerésének, a nagyszerű működése iránt érzett hálának, éppen úgy, mint a végtelen fájdalomnak, hogy el kellett vesztenünk azt az embert, akinek tevékenységére annyira szüksége lett volna ennek a városnak s akinek halálával támadt ürességet ki tudja, mikor leszünk képesek betölteni.

Már kora délután tömegesen jelentek meg a küldöttségek és egyesek a Bethlen-utcai gyászszobában. Délután négy órakor az utca két oldalán hosszú sorban állottak a kocsik, a ház előtt és a tégas udvaron több száz ember gyűlt egybe, hogy megadja a végső tisztességet Komlóssy Arthurnak. — Négy órakor lehozták a fekete ércokorsót, amelynek nyomában megjelent a gyászoló család is. Az egyházi szertartást Dicsőfi József lelkész végezte, aki gyönyörű imával bucsuztatta el a nagy halottat.

Az egyházi szertartás előtt a Petőfi-dalokör, amelynek Komlóssy Arthur alapítója és mindvégig lelkes tagja és vezetője volt, énekelt egy gyászdalt, utána a főiskolai kántus énekelt.

Dicsőfi József lelkész emelkedett szellemű imát mondott. Az ima után Miatyánkot,

haju asszony erőltetett affektáltsággal, sírással bigygyesztve husos ajkait.

A graf elerzekenyült.

— No hat menjen, édes perlicém. En nem tartom vissza. E jen az emlékeinek is egy-két napot. No, ne nézzen rám oly síró arccal... Viszontlátásra... Most pedig sieszen öltözködni és menjen... Az a bizonyos haldokló ember várja magát... Nézze, fogja, itt van egy kis utra való, ha épen szükösen állana pénz dolgában... De meg ne feledkezzen am az öreg Samerédyrről...

A kis porcelán-baba könnyekben csillogó szemében pajzán, kacér mosoly keresztesedött. A vén ember széles, csontos vállába kapaszkodott és szerelmes, becézó szavakat erőltetett:

— Milyen jó is vagy te, báró. Csupa szív, csupa nemes előkelőség... És kacagtak mint két gondtalan, vidám gyermek.

III.

Eppen a temetőben volt az egész háznép, mikor a mindig mosolygós, kicsi asszony megérkezett.

Végjárta a szobákat. Sehoh egy lélek. Egyik szobában az ablakok tárva-nyitva. Nehéz fojtó szag tödül ki rajta és vegyül bele a friss tavaszi legbe. Kinyílik az ajtó, sebesen tödül ki rajta a nehéz hullaszag. Az ágy most is ott áll rendezetlenül, ahogy a halódó ember széjjel dulta.

Egy öreg asszony jön, szeneslapáton paraszt hoz és a piros zsaránokokra tömjént hintetget. Most kellemesen kabító illat terjed széjjel, birkozva a nehéz hullaszaggal.

majd a Petőfi-dalkör és a főiskolai kántus énekelt egy egy gyászdalt.

Szép beszédében megemlékezett arról, hogy Komlóssy Arthur milyen nagy embere volt a kulturális életnek. Költői lélek volt, akit lelke épen azért odavonzott a költészet, az irodalom embereihez. Sokat is tett az irodalom érdekében és feledhetetlen érdemeiket szerzett.

A szertartás befejeztével a koporsót a gyászkoocsra tették s a menet megindult. A Hatvan-, Piac- s Kossuth-utakon vonult a hosszú ember- s kocsisor a Kossuth-utcai temetőbe, ahol a sírnál a gyászünnepek másik része folyt le.

A gyászszobánál megjelentek Erőss Lajos püspök, Kovács József polgármester, Kovács Gyula alispán, Restás István főkapitány, Körner Adolf tb. főjegyző, Szabó Kálmán, Bészler Károly, Vargha Elemér dr., Medgyaszay Miklós, K. Tóth Mihály dr. tanácsnokok, Kölcsey Sándor táblabíró, Westnác Zoltán nyug. főispán, Szele György ref. lelkész, Tüdős János orsz. gyűlési képviselő, Csanak János volt orsz. képviselő, Varadi Géza, Csath Zsigmond, Falk Lajos, Zádor Lajos, Váci János, Márton Imre, Riekl Antal, Pakozdy Sándor, Szilágyi Imre, Debreczeni Jenő, Fráter Imre dr., Kocsár Gábor dr., Maerny Lajos, Nagy Lajos dr., Kovács József dr., Kola János dr., Balogh Ferenc dr., Fejér Ferenc dr., Majerszky Mihály, Rásó Gyula kir. tanácsos, Rákos honvéd alezredes, Percel örnagy és még igen sokan.

Küldöttségileg jelentek meg: Debreczeni Első Takarékpénztár igazgatósága és tisztikara. Vezette Fenyéri Zádor Lajos kir. tan. vezérigazgató. Tiszapolgári takarékpénztár igazgatósága. Vezette Hunjvári Béla igazgató. A Csokonai-kör nevében Tüdős János dr. orsz. képviselő és K. Tóth Mihály dr.

A koporsóra a következő fölírású koszorukat küldték:

Felejtethetlen férjemnek — Rózsa. Édes jó apánknak — Artur, Lajos, Imre, Rózsika. Isten veled — Dezső, Erzsi. Szeretett Arthurnak utolsó bucsuzásul — Miklós. Szeretettel — Eliz, Margit, Dezső. Szeretett kedves sógorának — Pusztay Sándor és családja. Szeretett sógorának — Elek és Gyula. Szeretett sógorának — Dienes család. Szeretett unoka testvér — özv. Bérffy Sámuelné. Szeretett unokatestvér — Pista. Szeretett nagybátyjoknak — Ilonka

A vén asszony fecseg, csacsog sokat, mindenfélét:

— Bizony nagy kár volt a tekintetes urért. Jó ember volt, mint egy falat kenyér... Isten nyugtassa... Hogy ily korán meghalt, az a rossz asszony volt az oka, az a cafat, az a rongy, aki elhagyta a szeretői kedvéért és a levelére még csak ide sem jött, hogy legalább csak utoljára láthatta volna azt az áldott jó embert... Biz így volt ez kisasszonykám, tessék meghinni... De hiszen a háziasszony tán nem is ismerte a tekintetes urat, hiába beszélem...

Es kibicegett a szobából.

A nehéz, fojtó szagban, a dobbantó csendességben mintha egy nagy csontkéz emelkedett volna fel intőleg, fenyegetőleg.

Az öreg, kopott falóra egykedvűen, türelmesen ketyegett, sétálója kísértetiesen himbálódzott a félhomályban.

Az asszony megnyugtanni igyekezett önmagát, hogy semmi különös nem történhetik, hogy minden megy a maga természetes útján.

Kisurrant az ajtón.

Eppen jöttek vissza a temetésről.

Kitért előlük az udvaron, hogy senkivel se találkozzék.

Az asszonyok megbámulták és fejüket lóbálták, mondván és szörnyűködven maguk között azon, hogy: lám-lám, ki hitte volna, hogy a tekintetes ur, az a jó és szelíd ember, ilyen kackiás szeretőt tartott, aki most szégyenlősen buvik az emberek előtt...

és Gizella. Utolsó üdvözet — özv. Sainayné és családja. A legjobb barátok — Végh Gyula és neje. Öszinte részvéttel — özv. Szabó Kálmán és családja. Lestyan Adorján és neje. Feledhetetlen jóakaróknak — Bodnár Géza. Nagyrabecsülése és tisztelése jeléül — dr. Tasnádi Kardos Endre. Balogh Géza dr. Szeretett volt tisztársuknak, a városi tanács tagjai. Nagyröndű aligazgatójának — a Debreczeni Első Takarékpénztár igazgatósága és felügyelő bizottsága. Részvétük jeléül a Debreczeni Első Takarékpénztár tisztviselői. Lelkes pártfogójának — a Tiszapolgári Takarékpénztár. Nagyröndű alelnökének a Csokonai-kör. Fenkőlt lelki alapítónk, tisztelbeli elnökünk — a Petőfi-dalkör. Nemes szívű pártfogójának a városi nyomda állandósított személyzete. Táviratban és levélben számszerűen kifejezték részvétüket a családnak. Vidékről Firozák Gyula munkácsi gör. kath. püspök, Kazy József államtitkár, Mezőssy Béla nyug. államtitkár, Kállay András nyug. főispán, Paksy József kassai kir. főgyógyász.

A Kossuth-utcai temetőben folyt le a gyászszertartás második része.

A sírnál a Petőfi-dalokör és a főiskolai kántus éneke után Koncz Ákos tb. tanácsnok, városi levéltáros mondott szép beszédet és bucsuzott a Csokonai-kör nevében a nagy halottól. Ima és a dalokör éneke fejezte a szertartást.

Tanügy.

— A debreczeni főiskola bölcsészeti fakultása. A debreczeni főiskola igazgatósága közli, hogy a bölcsészeti akadémián a) a classica philologia (latin és görög nyelv s irodalom), b) a magyar és latin, c) német latin és d) a magyar-német szakcsoportból tartatnak a tanárképzés követelményeinek megfelelő előadások. Harmadik szak tárgyat a philosophia is választható. — A hallgatók a középiskolai tanári vizsgálatokra ugyanolyan feltételek mellett boosáttatnak, mint a magyar egyetemek hallgatói. Részletes felvilágosítást ad az akadémiai igazgatóság (Debreczen, kollégium).

IV.

A kicsi, piros szalonban valami sajátosság, fojtó szagú illat terjeng.

Az urak mindegyikének feltűnik. A fiatalabbja az orrát fúrtogatja, az öregek szertartásos komolysággal és pózolt előkelőséggel lesik, várják a magyarázatát ekülönlegességnek:

Pezsgőbontáskor az öreg bárónak van egy pár fontoskodóan magyarázó szava minden egyes vendéghez.

A fiatal Prónay, a „bankirály” roppant szívélyesen ad spontán kifejezést érzésének:

— Á, bravó, bravó, nagyszerű, igazán kolosszális dolog... Igazán bámulom a maga ötletességének zseniális megnyilatkozását, nagyságos asszonyom! És mindezek mellett a jó és érző szív kegyeletes ereje is mély meghódolásra kötelez... Igazán, őszintén gratulálok, nagyságos asszonyom!

A szürke szakállas vezérigazgató is ríposztos:

— Igazán zseniális és nagyszerű! A kegyeletnek egy új formája: tömjénfüsttel szimbolizálni a gyászt, mely borong és terjeng az érző szívben, miként az égő tömjén szaga átjárja egész valónkat.

— A legkegyeletesebb szívű és legzseniálisabb asszony egészségére egy-egy pohár pezsgőt, uraim!

A poharak összecsapódtak, mint harcos vitézek szabály.

A szép asszony arcán egy hosszú mosoly futott végig, de a mosolyba belegördült egy két fakósi ú könnyecsepp...

A Sabor föloszlatása.

Horvátország választások előtt.

A horvát politikai helyzetben közeledek már a teljes megegyezés időpontja. Uj egységes kormánypárt megalakítása van tervben, ennek megtörténte után csupán azért nem ülhet össze az új Ház, mert a választásokat formai okok miatt csak októberben ejthetik meg.

Az országgyűlés feloszlataása.

Zágrábból táviratozzák: A hivatalos lap holnapi száma közölni fogja azt a királyi kéziratot, amely e hó 17 ére hívja össze a horvát országgyűlést. — Az országgyűlésen első sorban tárgyalni fogják a királyhoz születése napja alkalmából intézendő hódoló föliratot, szután a bán újból ismertetni fogja álláspontját és megokolja a horvát országgyűlés feloszlataásának szükségességét.

A fölsozlataás után fölolvastatja a bán a fölsozlataásról szóló királyi kéziratot.

Budapesti tudósítónk táviratozza: Unkelhauer horvát miniszteri tanácsos, a horvát miniszterium ezidőszertint vezetője, aki tegnap megkapta Ischlben a horvát országgyűlés feloszlataásáról szóló királyi kéziratot, ma este érkezett Bécsen keresztül Budapestre. A királyi kéziratot azonnal tovább küldték Zágrábra a bánnak. Tomasics bán, amint megkapja a királyi kéziratot, azonnal értesíti Medakovits Bogdánt, a horvát országgyűlés elnökét a feloszlataásról és kéri, hogy a felszólaló királyi kézirat kihirdetése eéjljából hívja össze az országgyűlést. Ez az ülés előreláthatólag még ezen a héten szombaton vagy pedig a jövő héten kedden fog megtörténni. A feloszlataás után nyomban megkezdik a bán az új párt alakítáására vonatkozó tárgyalásokat, amelyek előzetes megbeszélései már folyamatban vannak. Az eljárás teljesen olyan lesz, amelyet Khuenék követtek a munkapárt alakításkor. Amint a tárgyalások befejezést nyernek, azonnal összehívják az új országgyűlést és elrendelik a választásokat. Ezekben a választásokon lép életbe az új választási törvény, amely szerint most Horvátországban min'egy tizezernyi választóval több lesz, mint volt eddig. Az új törvény végrehajtása még nincs is befejezve, nevezetesen a választók névjegyzékéi még nem készek, s ezért a választások csak később lesznek. Horvátországban már is nagyban folynak a választási hadjáratra az előkészületek.

Az új választások.

Zágráb, augusztus 9. A választásokat október előtt aligha ejthetik meg, mert a választási listák nincsenek készen és azok összeállítása sok időt vesz igénybe. A bánnak különben november végéig fölhatalmazása van s így a Ház összehívásáig a költségvetési szükségleteket fedezni lehet.

Uj egységes kormánypárt.

Zágráb, augusztus 9. Neumann Károly dr. a szlavoniai horvátok vezetője tegnap több órán át tárgyalta Tomasics Miklós bánal. A tárgyalás alatt politika kérdéseket vitattak még. Neumann Károly dr. késznek nyilatkozott résztvenni egy olyan politikai értekezleten, amelyen egy új egységes kormánypártot alakítanak meg. Ezt az értekezletet a jövő héten tartják meg s megálapítják az új párt programját, amelyet szután közölni fognak a bánal.

Harminckét korona a debreceni bor ára.

Az időjárás és lisztharmat pusztításai.

A gazdasági év úgy indult az idén, hogy mindenhol és mindenben kiváló eredményt váriak. A remény jogosultnak látszott s a várható eredményt a hivatalos kimutatás is kitünőnek jelezte.

A nyár derekán azonban olyan időjárás állott be, hogy a remények nagyon is devalválódtak s az eredmény speciálisan Hajdúvármegyében is ugyancsak alatta állott a reménybeli mennyiségnek. Kovács Gyula alispán a hétfőn tartott közigazgatási bizottsági ülésen már be is számolt a mezőgazdasági munkák befejeztével tapasztalt eredményekről s amaz aggodalomnak adott kifejezést, hogy a kapás növénye termés-eredménye is ilyen gyöngye lesz. Az alispáni jelentés a várható szőlőtermésről is éyilatkozik és azt mondja, hogy az idén a szőlők bővebb termést hoznak, mint tavaly.

A legújabb értesülések szerint azonban, sajnos, a szőlőnél is nagyon sokkal kisebb lesz a termés hozam, mint tavaly. Az alispán jelentése ugyanis még a mult havi kilátások szerint állapította meg a reménybeli termést, azóta azonban viharok és több izben, legutoljára a mult héten olyan hatalmas jégeső pusztított a szőlőkben, hogy a terméskilátások rendkívül erősen megromlottak. E mellett pedig az idén a peronoszpóra és lisztharmat igen nagy mértékben lépett fel és igen nagy pusztításokat okozott a szőlőkben.

A termé mennyiség silánysága már erősen érezhető is. A mustot ugyanis már most előre igen sok helyen megveszik és pedig hektoliterenkint harminckét koronáért. Ez ár igen magas és a bortermelőök véleménye szerint ez ár még emelkedni fog.

A harminckét koronás borárról igen nagy ugrást jelentenek a tavalyi árakhoz képest, amelyek tavaly 24 és 28 korona között mozogtak.

Ez az áremelkedés természetszerűen maga után vonja azt is, hogy az ujbór ára is emelkedni fog.

Irodalom.

A Szocializmus. A „Szocializmus”-nak, a magyarországi szociáldemokrata párt Kunfi Zsigmond szerkesztésében megjelenő havi folyóiratának augusztusi száma most jelent meg a következő tartalommal: Kunfi Zsigmond: A világ organizációja. Szabados Zádor: A budapesti lakásuzsora és házbójokoltok. Ormos Ede: Politika és igazságszolgáltatás. Paál Ferenc: Fehér-fekete. Löwy Ödön: Az amerikázásról. Pogány József: Népegyeztetés és szocializmus. A tanulmányok után Szemlerovát következik. A Szocializmus előfizetési ára egész évre 6 korona, negyed évre 1.50. A három éves egyes füzet ára 50 fillér.

Szerelmi kártérítés.

Pör az eljegyzés költségei körül.

Nem egyhamar kerül olyan érdekes pör az állam szigorú bírái elé, mint amelyet legközelebb fognak tárgyalni a nagyváradi törvényszéken. Egy vőlegény a visszament parti költségeit perli egyik barátján.

Az ifju egyik felsőmagyarországi város főorvosának a leányával járt jegyben. Az eljegyzés még nem került nyilvánosságra, de a fiatalok a családban, mint menyasszony és vőlegény szerepeltek. Az ifju gyakran utazott a menyasszony városába, ajándékokkal, spróságokkal kedveskedett és a jóhözomány fejében költségebe verte magát. És várta azt a boldog napot, mikor nászutra kél. Egy ostoba tréfa szután véget vetett mindennek.

A vőlegény a mult hónapban Budapestre járt egyik barátjával, aki Nagyvárad közelében gazdálkodik. A fővárosban görbe estét rendeztek nagyobb társaságban. Mulasítás közben — amint ez általános szokás — képeslevelező-lapokat küldtek ide is, oda is. A vőlegény barátja becsipett állapotban néhány eszeveszett pikáns levelezőlapot iratott alá a társaság minden tagjával. Néhány vidám hölgyikével is. Szépen, olvashatóan aláírta a nevét a vőlegény is. A gazdálkodó pedig egyik lapot, — amelyen lence ruhájú hölgy hever a kanapén — mecsimezte a menyasszonynak és hazafelé bukácsolás közben bedobta a levélszekrénybe.

Negyednap a vőlegénynek haragos levelet hoz a posta a menyasszony apjától. Tudomására adják, hogy megkapták a foggyatékos ruhájú nő arcképét és azzal válszólnak reá, hogy megkérlik, kerülje el az ő tisztességét házukat. Ezzel a levelező-lappal, amelyet még gyanus nők is aláírtak, olyan mélyen megsértette a családot és olyan romlottnak mutatta magát, hogy a házasságról többé szó sem lehet.

A vőlegény eleinte nem értette a dolgot. Nyomban válaszolt, hogy ő semmiféle levelezőlapról nem tud, majd elutazott a felsőmagyarországi városba és mikor a főorvos rideg szavak közepette megmutatta neki az anizsot, majd elájult. Mindjárt gondolta, hogy a barátja csinált rossz tréfát. Hazament és a gazdálkodót kérdőre vonta. A jóbarát azzal mentegődött, hogy részeg volt, de hajlandó a menyasszony előtt az esetet igazolni. Meg is tette. Hiába! A sérteset oly nagy volt, hogy a szülők nem fogadtak el semmiféle mentegődést. A párti visszament.

Az exvőlegény elkeseredése nem ismert határt. Kereste az elégtelt. És nem talált más módot reá, minthogy beperelte a barátját azért az összegért, amelybe neki az eljegyzés került.

Utazási költségeket, ajándékokat, előzetes beruházást követel rajta körülbelül 1500 korona erejéig, szóval mindazt, amit vőlegénységére költött, mert ő az oka, hogy a házasság füstbe ment. És erősen bizik benne, hogy a bíróság megítéli azt a szerelmi kártérítést.

Kiválóságukért országosan elismert szőlőmalmainkat, Borsajtóinkat és Kútszivattyu gyártmányainkat megfogyott készletek miatt már csak e hónapban arusítjuk engedelménnyel.

„Debreczeni Vasöntőde és Géplakatosság”
Raktárhely Péterfia-utca 73. szám.

Panaszok a villamos vasutra.

A hegyláncok és a kettős sinek.

Nagy fölháborodással nézi és tárgyálja a debreceni közönség a villamos vasut építése körül tapasztalható botrányos állapotokat. A panasz kezd mind hangosabbá válni annál is inkább, mert úgy látszik, a villamos vasut építésének vezetősége egyáltalában nem veszi figyelembe a közönség és különösen a Piacutcai kereskedők érdekeit. Hiszen arra mindenki elkészült és előre tudta, hogy a sinek lefektetésének munkálatai a városban, az utcákon egy kis zavart okozzon, de hogy annyi kellemetlenséget okozzon az építkezés, mint amennyit a kereskedőknek el kell szenvednie, azt nem tette föl senki sem. Nem is lehet már tovább tűrni ezeket az állapotokat s a rendőrségnek, meg a tanácsnak kötelessége, hogy sürgős intézkedéssel megvédje a kereskedők érdekeit.

A házak előtt, közvetlenül a gyalogjárók mellett fölhányták a földet és egész hegyláncok húzódnak végig, amelyek a szabad közlekedést a Piacutcai házakba és az üzletekbe elzárják. Ezt az állapotot különösen a kereskedők érzik meg, akik nem tudják a vasutról érkező áruikat a raktáraikba behozni, mert nem lehet kocsikkal az üzletek elé, vagy a házakba behajtani. Így azután előállott az a helyzet, hogy a kereskedők áruikat a vasutraktárban kénytelen tartani, ahol azután le kell fizetniök a súlyos fekbérekét.

Vagy a tanácsnak, vagy a rendőrségnek közbe kell lépnie. Véget kell vetni annak az építkezési módnak, hogy a vasutársaság heteken át elzárjon házakat és üzleteket a forgalomtól.

Nem kisebb megütközéssel látja a közönség az építkezésből, hogy a debreceni villamos vasut korántsem lesz valami modern, a jogos igényeket kielégítő közlekedési eszköz, ami abban leli magyarázatát, hogy a városi tanács nem kötelezte a társaságot arra, hogy mindenütt főnix-sineket fektessen le.

A hiba következményei ma már előre láthatók. A vállalat ugyanis miután ezt megtehetette, több helyen kettős sineket rakat le. Aki egy pillantást vet ezekre sinekre, látja, hogy azok a közlekedésnek folytonos akadályai és a testi épesség állandó veszedelmei lesznek. A sinek közé ugyanis beleakad a kocsikerék és elképzelhető, micsoda állapotokat fog teremteni az, ha a sinek közé akad kocsik megállítják egy egész utcárcsón a forgalmat. A másik veszedelme a sineknek az, hogy a földszíne fölött magasan kiállanak és azokban az átjárók könnyen megbotlanak. A lábtörések, meg egyéb balesetek egész sora később igazolja majd azoknak az aggodalmát, akik már most kifogásolták a sinek használatát.

Megemlékeztünk arról, hogy konkrét panasz folytán a tanács is foglalkozott e kérdéssel. A tanács azonban csak annyit tett meg, hogy átírt a vasutvállalathoz, megkereste, hogy lehetőleg használjon főnix-sineket. A tanács kérelme

azért volt ilyen szerény, mert szemellett tartotta a dicséretreméltó spórlási elvet, t. i., hogyha főnix-sineket fektet le a vasutársaság, nagyobb lesz a befektelési tőke és ezzel megváltás esetén a megváltási ár is emelkedni fog.

A megváltási idő eljövetelekor azonban állítsa be a tanács a mérlegbe az addig bekövetkező baleseteket. Akkor majd kitérnek: bevált-e a spórlási elv.

A nánási választás konzervjei.

Mi történt a bakák ebédjével?

A hajdunántúli képviselőválasztás révén a nagyváradi honvédszolgálatnak egy különös szenzációja pattant ki. Nem kell rögtön választási visszaélésre gondolni, hiszen a karhatalmat csak épen tessék-lássék rendeltek ki Hajdunánásra, ahol tudvalevőleg egyhangulag választották meg Rákossy Viktort ismételt képviselővé. Visszaélés azonban mégis történt ezen a hajdunántúli képviselőválasztáson, de nem a választási elnök, még csak nem is kortes követte azt el, hanem a nagyváradi honvédszolgálat egyik közlegénye, aki előkelő és sokaktól irigylet tisztséget tölt be: a konyhaművészet terén szerzett ismereteit értékesíti. Kiderült róla, hogy a bakák bőrére üzleteket csinál, eladja a számukra kiosztott menüszt. A visszaéléseket már régóta folytatja a lelkiismeretlen szakács, aki ellen megindult az eljárás.

A leleplezett tolvajt Lása Mironnak hívják. Biharmegyei oláh fiú, eléggé értelmes volt ahhoz, hogy konyhai szolgálatra osszák be. Szabadon válogathatott a prófutokban és az ételből is a legjobb falatokat választhatta ki. Lázát utóbb nagyobb dolgokkal is megbízták. Rábízták azt is, hogy ünnepélyesebb alkalomkor az ugynevezett „extra“-kosztot is kioszsa a bakák közt.

Ünnepeken, fáradságosabb meneteléseknél ugyanis meg szokták toldani bakák a sovány menüjét. Ilyenkor a kincstári konyha féltve őrzött inyenéseit, a különböző konzerveket is elszedik, ezzel pótolják ki az egyszerű főztöt. Lása aztán, bizva abban, hogy a katonák úgy sem mernek szólni semmit, visszatartotta néhányszor a kiosztásra váró konzerves dobozokat. Természetesen máshol értékesítette az ilyenformán megakartott konzervet.

A legutóbbi manipuláción azonban rajta vésztett. A hajdunántúli képviselőválasztáshoz a nagyváradi bakákat rendelték ki s erre az alkalomra ismét kijárt számukra a megpótlott eleség. Ezuttal mintegy 30-40 korona értékű konzervet tartott vissza.

A hajdunántúli választás megtörtént, a honvédek hazamentek Nagyváradra. A honvédek azonban neszét vették, hogy becsapták őket. A dologról tudomást szerzett egy káplár is, ő aztán följelentette a katonák tolvaját. Lázát azonnal letartóztatták s megindult ellene az eljárás.

Tegnap a budapesti hadbírótság egyik főhadnagya Nagyváradra utazott és kihallgatta a teljesen megtört tolvajt. Mindent beismerett és azt sem tagadta, hogy már hónapok óta folytatja a visszaéléseket. Közlebből összeül a hadbírótság. A szakácsnak októberben lejárt volna a két esztendeje, hazamehetett volna, így fogházzal kell megtoldania a két éves szakácskodás gyönyöreit.

Merry del Val bukik.

A spanyol kulturharc eseményei.

A Vatikánnak Spanyolországhoz intézendő válaszjegyzékről még nincsenek pozitív hírek, csupán egyes jelenségek-ből lehet arra következtetni, hogy ez a jegyzék engedékenyebb hangú lesz és utját fogja egyengetni a konfliktus békés elintézésének. Így híre jár annak is, hogy a viszáj értelmi szerzője, Merry del Val pápai államtitkár a konfliktus elintézése után távozik állásából. Érdekesebb az a hírek is, amelyek a spanyol trónkövetelőnek a Bécs mellett tartózkodó Don Jaime hercegnek magatartásáról szólnak.

A pápa köszönete.

Madrid, augusztus 9. A Junkia katolikus egyesület elnöke Merry del Val államtitkártól a következő táviratot küldte:

— A fájdalomnak és keserűségnek ebben az órájában különös meglepéssel vette tudomásul a pápa 6 Szentisége az Alava, Giopocoola Navarra és Biskaya tartományok lakosságának rendíthetetlen hitének kifejezését. Ő szentsége köszöni a gyermeki szeretet ezen hódolatát és apostoli áldását küldi.

Don Jaime és Ferenc József.

Bécs, augusztus 9. A Frohsdorf-astélyban tartózkodó Don Jaime herceg fogadta a „Neue Freie Presse“ egyik munkatársát és őt a következő nyilatkozat közzétételére hatalmazta fel:

Frohsdorf kastély, augusztus 9. Egyes lapok azt a hírt terjesztették, mások pedig ismételték, hogy Ferenc József császár 6 Felsége helyteleníti a spanyolországi eseményekkel szemben elfoglalt álláspontomat és neheztel viselkedésem miatt. Az ilyen híresztelések ellen a legnagyobb határozottsággal kell protestálnom. Semmiféle tudomásom sincs arról, hogy Ferenc József 6 Felsége eljárásomat, amely mindig korrekt és a legnagyobb mértékben tartózkodó volt, helytelenít. Azt is hangsúlyozom, hogy a rokonsági kötelék épp úgy odafűz az osztrák uralkodóházhoz, mint a spanyol dinasztiahoz. Az én eljárásom mindig összhangban van az osztrák vendégszeretettel, melyet a Frohsdorf kastélyban élvezek.

Don Jaime, Bourbon hercege.

Merry del Val bukása.

Madrid, augusztus 9. Vatikáni körökből még mindig olyan hírek érkeznek, hogy a konfliktus az utóbbi negyvennyolc óra alatt békésebb irányba terelődött és valószínűleg elintézését nyer oly módon, hogy úgy Vyco madridi pápai nuncius, mint Ojeda vatikáni spanyol nagykövet távoznak állásukból. Erősen tartja magát az a hír is, hogy a konfliktus befejezése után Merry del Val államtitkár visszalép állásából.

Harcias hangulat.

San-Sebastian, augusztus 9. A navarrai, biskayai, alavai és giopoccolai katolikus junkta-egyesületek elhatározták, hogy folytatják a propagandát új junkták felállítására, hogy a katolicizmus egész Spanyolországban oltalomban részesíthessék. Választottak egy nagy bizottságot, hogy az nagy tüntetést szervezzen a kormány ellen.

Káplár

Egy káplár

A káplár gótt már a reml reg nagy ny egy róm tusák utá hogy sz jen. Az 6 Kaposvár Sok

Sok

vároitt püspöke helyezte szor Nág hívőkkel, pap szivh nagy örö mában is aki egyé közönség is sikerek

Pap

ját, amel különöse szemrehá gias visé tözködésé dolkodásé lenséget sokszor i

Egy

tal pap, l oal sétált beleszere Kaposvár lelki tusá vallomást

nőszülök.

Zim

szélt fiat

dolja me

ság meg

A

káplánra

Kaposvá

távolban

báró ve

disponált

megérke

bániát,

protokoll

M. A. V

Pincshel

sokára

ideálját.

Igy

ténet.

Füredő

Bá

füredővis

szólnak.

Né

fővárosi

val Bár

állandó

az urile

sarlacho

gyilkos

nok kő

A

Káplánból vasutas.

Egy katolikus pap szerelmi regénye.

A kaposvári virágos zsalugáterek mögött már régóta autogtak egy érdekes szerelmi regényről, mely most befejeződött, a nagy nyilvánosság elé kíváncsított. A hőse egy római katolikus pap, aki nagy lelki tusák után otthagyta az egyházi pályát, hogy szíve hölgye oldalán új életet kezdjen. Az érdekes regényről ezeket jelentik Kaposvárról:

Sok rokonszenvenvel találkozott Kaposvárról Nágel György dr. áldozár, mikor püspöke ebbe a híres somogyi városkába helyezte át kápláni minőségben. Valahányszor Nágel dr. prédikált, megtelt a templom hívőkkel, különösen hölgyekkel, akik a fiatal pap szívéhez szóló hangon tartott szónoklatát nagy örömmel hallgatták. A város társadalmában is előkelő szerepet játszott Nágel dr., aki egyéni szeretetreméltóságával és nem közönséges műveltségével a világi életben is sikereket aratott.

Papársai nem látták szívesen életmódját, amelyet paphoz méltatlannak vettek és különösen principálisa, Zimmer dr. prépost szemrehányásokkal illette, tulságosan világias viselkedéséért. Nágel dr. tudniillik öltözködésében is eleganciára törekedett, gondolkodásában meglepő bátorságot és függetlenséget tanusított, beszélgetésében pedig sokszor igen galáns és pikánsul ötletes volt.

Egyszerre csak megkomolyodott a fiatal pap, került a társaságot és sápadt arcú sőt. Mindenki tudta, hogy Nágel dr. beleszeretett egy szép, fiatal urleányba, Kaposvár legünnepeltebb szépségébe. Nagy lelki tusák után egy szép napon bizalmas vallomást tett a prépost előtt:

— Kilépek az egyházi rendből és meg-nősülök.

Zimmert dr. megrémült és lelkére beszélt fiatal paptársának.

— Csak nem lesz aposztata, — gondolja meg, hogy még sohasem épült boldogság megszegett fogadalmon!...

A prépost szavai hatással voltak a káplánra, aki most már áthelyezését kérte Kaposvárról valami más városba, hogy a távolban elfeledhesse szíve hölgyét. Hornig báró veszprémi püspök csakugyan Pápára disponálta Nágel drt, de mire az okmány megérkezett, a káplán már elhagyta a plébániát, kilépett az egyházi rendből és — protokollója lévén — azonnal állást kapott a M. A. V. nál és most már mint vasutas Pincehelyen teljesít vasuti szolgálatot, nem sokára pedig feleségül veszi kaposvári ideálját.

Igy szól a kaposvári romantikus történet.

HIREK

Fürdőn nem szabad betegnek lenni.

Bártfafürdőn botrányos és a magyar fürdőviszonyokat jellemző dologról beszélnek.

Néhány héttel ezelőtt dr. Déry Ernő fővárosi ügyvéd nejével és 18 éves leányával Bártfafürdőre érkezett. Egy fészülő, aki állandóan járt a családhoz, megmételtyezte az urleányt egy kis gyermekével odacipelt sarlachchal. A leánynyal rövidesen végzett a gyilkos kór. Vasárnap reggel iszonyatos kínok között meghalt.

A fürdőigazgatóság és fürdőorvos vi-

selkedése a szerencsétlenül véget ért urileány halálával vívódása közben valósággal felháborító volt. A szálloda igazgatója megtiltotta az egész személyzetnek, hogy a beteg leány szobája felé közeledjenek, vagy valamilyen szerencsétlen nyoma önfeláldozó ápolásában segédkezzenek. Az igazgató, midőn segítségét kérték, ridegen elutasító választ adott, sőt már botrányos fenyegetőzött, ha a beteggel el nem utaznak. „Egy beteget, aki 40 fokos lázban fekszik, hogyan lehet szállítani? Ne legyenek ilyen embertelenek, méltányolják egy anyának fájdalmait és legyenek segítségemre!” — így könyörgött az anya kétségbeesésében, akitnek egyetlen leánya égő, halálos lázban gyöttrődött. Hiába! Az igazgatóságot hidegen hagyta a kétségbeesett anya könyörgése, sőt a fürdő orvosai is — dr. Patek kivételével — dacára, hogy segítségére is hívták őket, megtagadtak minden orvosi beavatkozást. Embertelenségük odáig fajult, hogy a fürdő gyógyszerése egy orvosi receptet vonakodott átvenni, azt elkészíteni, mert „ragályos” betegről hozták.

A fürdővendégeknek meggyőződésük, hogy a szegény leány halálát, az orvosok, a patikus és a Széchenyi-szálloda igazgatóságának embertelen eljárása sietteték. Az egész fürdőben most egyébről sem beszélnek, mint Déry Márthának, a bájos, nagyműveltségű, szép leánynak gyászos tragédiájáról, akit hitvány lelkű emberek kergettek a halálba.

— **A református egyházközség közgyűlése.** Mint már jelentettük, a debreceni református egyház holnap, szerdán délelőtt nyolc órakor a kistemplomban egyházközségi közgyűlést tart, amelynek napirendjén házastelkek és ingatlanok vételére és eladására vonatkozó presbiteri határozatok jóváhagyása szerepel.

— **Désy Gyula dr. — járásbíró.** A király, mint a hivatalos lap közli, Désy Gyula dr. debreceni kir. ügyész az abrudbányai járásbíróshoz VII. fizetési osztályba sorozott járásbíróvá nevezte ki. A debreceni előkelő társadalom, amelynek Désy dr. általánosan tisztelt tagja volt, sajnálattal látja a távozását.

— **Gyorsított gyorsvonat Debreczen és Budapest között.** A debreceni közönség nagy örömmel fogadja azt a tervet, amelynek megvalósításán most dolgoznak a kereskedelemügyi minisztériumban. A jövő év május elsejével gyorsított gyorsvonatokat járatnak Kolozsvár és Budapest között s Püspökladányon ehhez nyernének csatlakozást a debreczeni gyorsvonatok. Ez az új gyorsvonat Nagyváradtól Budapestig az eddigi öt és fél óra helyett négy és fél óráttal alatt, Kolozsvárról Budapestig az eddigi kilenc óra helyett hat és fél óra alatt érne el. Természetesen Debreczenből Budapestig is jóval rövidebb idő alatt lehet majd utazni. A jelentékeny időmegtakarítást az által fődöznék, hogy ez a vonat csak Kolozsvár, Nagyvárad, Püspökladány, Szolnok, Czegléd, Budapest közötti négy állomáson vesztelne csak néhány percig.

A fontos terv megvalósítása érdekében akcióba készül lépni Kolozsvár város törvényhatósági bizottsága is, mely felületet intéz a gyorsított gyorsvonat beállítására érdekében a kormányhoz. A feliratot pártolás végett Debreczen városának és a debreceni kereskedelmi és iparkamarának is megküldik.

— **A debreczeni csapatok a hadtestgyakorlatokon.** Ma kezdődtek meg a temesvári 7-ik hadtesthez tartozó ezredek nagygyakorlatai, melyeken a debreczeni csapatok a következő beosztásban vesznek részt: A 39-ik gyalogezred debreczeni, a 37-ik gyalogezred nagyvárad és a 101-ik

gyalogezred nagyvárad és békéscsabai zászlóaljait augusztus 9-től 22-ig Nagyvárad környékén koncentrálják, ahol ezredgyakorlatokat fogják abszolválni. Utána a zászlóaljak gyalogdandárrá egyesülve, aug. 30-ig Hóllód és Robogány között manővroznak. Az Aradon állomásozó 33-ik és a szegedi 46-ik gyalogezredek augusztus 21-én hagyják el székhelyüket és mint 34-ik gyalogdandár, augusztus 30-ig Borossebes és Buttyin környékén tartják gyakorlataikat. Végre augusztus 31-től szeptember 7-ig, a 33. és 34-ik gyalogdandár a 17-ik gyaloghadosztályba egyesülve, Belényes, Rony és Stej között gyakorlatozik. A debreczeni 7-ik huszárezred öt eszkadronja augusztus 19-től szeptember 3-ig Nagyváradon ezredgyakorlatokat tart. Az ezred 6-ik eszkadronja augusztus 26-án a 24-ik gyalogdandárhoz csatlakozik és ezzel egészen a zárógyakorlatig együtt működik.

— **Halálozások.** Hajdumegye egy régi, érdemes tisztviselőjének elhunytáról kaptunk ma hírt. Madarász Sándor, hajdumegyei járási számvevő 45 éves korában Parádfürdőn elhunyt. Előkelő, kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése holnap lesz Budapesten. — Debreczen egyik tekintélyes polgárát, Liszka Nándort súlyos csapás érte. Felesége, született Varga Mária 60 éves korában Bártfafürdőn, ahová gyógyulást keresni ment meghalt. A holttestet Debreczenbe hozták és ma délután temették el nagy térszót mellett.

— **Hetven ezer kabátvarró munkás sztrájkja** Newyorkból táviratozzák, hogy tegnap kiütött a legnagyobb sztrájk, amelyet egy szakma keretében egy város területén valaha rendeztek. Hetven ezer kabátvarró munkás b. szüntette a munkát. Ehez csatlakozott még huszonegyezer szabó is és számítanak rá, hogy ez a szám a hét folyamán negyvenöt-ezerre emelkedik. Sztrájk van a cukorfinomítóban is, amelynek kétezer munkása hagyta abba a munkát.

— **Ternyei Lajos egészsége.** Egyes fővárosi és vidéki lapok azt jelentették a napokban, hogy Ternyei Lajos, a debreceni színház volt kitűnő művésze, aki most a buda-temesvári társulatnál játszik, clyan beteg lett, hogy szanatóriumba kell vonulnia. Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak. Ternyei Lajos egészséges és a múlt hét óta többször föllépett a budai színpadon, ahol a közönség meleg szeretettel kíséri működését.

— **A főiskola új internátusa.** A debreceni református főiskolában szeptember elején adatik át hivatásának az 500 tanuló elhelyezésére alkalmas új tápintézet épület, mely méreteiben és berendezésében teljesen a mai kor színvonalán áll. A tápintézet díj bármely akadémiai hallgató számára (reggeli, ebéd és vacsoráért) félőre 120 korona. Jó előmenetelű és szegénysorsú hallgatók részére 80, 60 és 30 koronás kedvezményes helyek adományoztatnak. A főiskolai épületben való bentlakásért félvenként külön 20 korona fizetendő. A félévi tandíj 50 korona. A kedvezményes tandíj 30, illetve 15 korona. Igazolt esetekben a tandíj részben s illetve egészben is elengedtetik. A jótétemények iránt való kérvények augusztus 20-ig adandók be az illetékes (theológiai, jogi és bölcsészeti) akadémiai dékánoknál.

— **Gorkij Maxim kegyelmet kap.** Pétervárról írják: Az ott megjelenő „Utro” című lap Gorkij Maxim egy k barátjának a nyilatkozatát közli, mely szerint Gorkij Maximot megszállta a honvágy, újra visszavágyik a Don folyó mellé. Most azzal a kérelemmel fordult az orosz kormányhoz, hogy engedjék visszatérni elhagyott hazájába. Hír szerint az orosz kormány nem fogja elutasítani az orosz író kérelmét és megszünteti a száműzetést.

Száz új bérkocsi Debreczenben. Debreczenben régi panasz, hogy a bérkocsi száma igen csekély és e miatt a nagyközönség jogos igényei e tekintetben nem nyerhetnek kielégítést. Ezeket a bajokat most segíteni hivatott az új szabályrendelet, mely a bérkocsik számát tizenháromezerre szaporítja. Ugyanis Debreczenben eddig 32 egyfogatu és 40 kétfogatu bérkocsi állott a közönség szolgálatában. Most összesen 50 egyfogatu és 50 kétfogatu a debreceni bérkocsik állománya. Miután a szabályrendelet már életbelépett, a főkapitányi hivatal tegnap a következőknek adott bérkocsi engedélyt: Kétfogatu kocsiakra kaptak engedélyt: Bőr Ferenc (41), Daku Mihály (43), Gulyás Mihály (44), Kovács Ferenc (45), Kovács István (46), Nagy József (47), ifj. Oláh Mihály (50), ifj. Szigeti Ferenc (48), Szabó András (49), Ormos István (38), Murvai József (51) és Juhász József (17). Egyfogatu kocsiakra engedélyt kaptak: Erdei Gábor (34), Holup András (35), Kovács Imre (36), Lőrinczy Imre (37), Molnár Gábor (38), Nagy Sándor (39), Oláh György (40), Pávay Ferenc (41), Szilágyi László (42), U. Szabó István (43), ifj. Várkonyi József (44), Várdi János (45), Verei János (46), Pásti Ferenc (47), Farkas Gábor (48), Kiss Ferenc (49), Kecskés István (50), Pataki János (51). Az új bérkocsik szeptember hó 19-ig tartoznak bemutatni téli és nyári kocsijait, melyeknek teljesen újnak és kifogástalannak kell lenni, valamint a jó lovakat is be kell mutatniok.

Arany Bika Mulató. Keleti Juliska az illusztris cabaret-diva, ki már a debreczeni publikumnak is dédelgetett kedvence, egyik legnagyobb ékessége az Arany Bika Mulató műsorának. Csengő hangja, ezer apró eladástelbeli finom nünansa óriási hatást kelt. Estéknél óriási sikerrel lép fel The Millets Angelus világhírű ének-quartett. E valóban művészi szám magasan kiemelkedik az egyébként elejétől-végig csupa "slágerekből" összeállított pompás műsor általános sikeréből.

Crippen a templomban. Londonból táviratozzák: Ouebeckből jelentik a táviratok, hogy az ottani római katolikus kápolnában ma Crippen résztvevett az istentiszteleten és ájtatosan hallgatta a prédikációt. Miss Le Neve nem ment el a templomba, mert anglikánus vallásu létére nem akart katolikus templomba menni.

Milliók fizetésképtelenség. Bécsből táviratozzák: A Pollák József reichenbergi gabonakereskedő cég, melyet a legelőkelőbbek egyikének ismertek, ma beszüntette fizetéseit. A fizetésképtelenség, mely a déli tőzsdén nagy feltűnést és megdöbbenést keltett, összefüggésben áll a Julius Beer-cég minapi fizetésképtelenségével. A Pollák-cég fizetésképtelenségében a budapesti vállalatok is, főleg malmok, mintegy négyszázezer koronával vannak érdekelve. Oka a nagy fizetésképtelenségnek az, hogy Pollákék következetesen haussera spekuláltak, holott a tendencia hónapok óta ellenkező volt. A reichenbergi Pollák-céget Bécsben Pollák Henrik képviseli, aki első börtönanácsos. A passzívákra egyáltalán semmi fedezet nincs.

Az angol kisasszonyok bizonyítványa. Az angol kisasszonyok, akikről ez a hír szól, hatan vannak. Mind a hatan szőkék és fitosak és a nagyváradi Colosseum-cirkuszban diadalmaskodnak a bus szalmazvegyi szívek fölött. De az angol kisasszonyoknak nincsen rendben az írása. Erkölcsei bizonyítvány — tesszik tudni — meg más egyéb törvényes legitimáció kell, aminek alapján a rendőrség megadja az ugynevezett működési engedélyt. Hát ezek a dokumentumok most vannak utban. Valahol Liverpoolban tették postára a levelet, amely máig sem érkezett meg Nagyváradra. Es Horváth Géza kapitány csak nagy rimán-

kodásra egyezett bele, hogy a kékszemű „miss”-ek a cirkusz porondján hódíthassanak. Igen ám, de az engedelemnek súlyos feltételei voltak. Lássuk csak: 1. A kisasszonyoknak férfitársaságban nem szabad vacsorázni. 2. Nem szabad előadás után a városban mutatkozni. 3. Nem szabad lesz gummikerekün kocsiázni. Ez a tilalom az erkölcs nevében való, amelyet meg kell védeni. Különösen azokkal szemben, akiknek nincs erkölcsi bizonyítványuk. Mert a bizonyítvány a fődolog.

Felirónó és főhadnagy szerelme. Izsák Margit 22 esztendőes felirónó a debreczeni „Angol királynő” szállodában volt alkalmazva. Beleszeretett egy főhadnagyba, akinek azonban egy másik kasszirozó lányával volt bensőbb viszonya és ezt a szerelmes Izsák Margit nagyon a szívére vette: kedden délelőtt háromnegyed 10 órakor a lakásán vízben feloldott légszuszítót követ ivott. A mentők a kórházba szállították, ahol súlyos betegen fekszik.

Halálos lövésár. Dáváról jelentik: Petrás Ilie parasztagazda a felsőszálláspataki vásáron megakartá vehni Gábor Mihály lovat. Mielőtt alkura került volna a sor, Petrás megkérdezte Gábortól, hogy rugós-e a lova, mire ez azt felelte, hogy nézzé meg. Gábor ezzel a szóval közeledett is a lóhoz, de alig ért a ló közelébe, a ló kirugott és Gábort úgy fején találta, hogy koponyacsonttörést szenvedett és azonnal meghalt.

Osztálysorsjáték. Budapesti tudósítónk sürgönyzi: Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő számú sorsjegyeket húzták ki:

10.000 koronát nyert: 13026.
5000 koronát nyertek: 55067 76322
2000 koronát nyertek: 2274 38746 45704
06543 104583.
1000 koronát nyertek: 3769 41286
82126.

500 koronát nyertek: 883 5846 11701
12557 15045 15270 18995 21195 21227 21807
24236 25665 25128 26154 26170 26329 30977
34507 35606 35621 35490 38770 53992 54626
54756 55831 58256 58550 59484 65122 73335
73769 80695 85498 98820 98466 99599 100452
100990 107666 108355 108373.

Azonkívül kihúztak 1941 sorsjegyet 170 koronás nyereménynyel. — A következő húzás holnap lesz.

A mai nap halottal. A mai nap folyamán a debreczeni állami anyakönyvi hivatalban a következő halálesetet jelentették Ludmann Etel református 37 éves, Haraszi János római katolikus 2 éves, Margai Eszter görög katolikus 2 hónapos, Baranyai Emma református 46 éves.

13-ikán és 14-ikén berlini szépség esték lesznek a Royalban. Jegyek ott előre válthatók.

Legsúlyosabb alapon álló
**Elsőrendű új óras
ékszerüzlet és műhely**
Sándor Ármin
DEBRECZEN

Piacz-u. 41. (Dréher sörcsarnok mellett.)

Prima briliántok! — Precziz
órák! — Gazdag választéku ezüst
raktár!

Eddig nem létezett
olcsó árak!

Órajavitások, ékszer alakítások kiváló
gonddal, legolcsóbban.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ
BUZIASI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM MENTES természetes ásványvíz, üdít, gyógyít. Vese- és hólyagbajoknál, a vasmencedze idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásúnak bizonyult. — Orvosilag ajánlva. — Főlerakat:

Fried és Löwenheim fűszer és csomagoló
kereskedésében,
Debreczen, Piacz-utca 72. — Telefon szám

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése
Budapest, 1910. aug. 9.

Készáru 5 magasabb.
1910. októberi buza . . . 9.60—61
1911. áprilisi buza . . . —
1910. májusi buza . . . —
1910. októberi rozs . . . 8.24—25
1910. áprilisi rozs . . . —
1910. májusi rozs . . . —
1910. októberi zab . . . 7.22—23
1911. májusi tengeri . . . 5.71—72
1910. júliusi tengeri . . . —
1910. augusztusi tengeri 5.70—71
1910. augusztusi repce . . . —

Regény-Csarnok.

Falán.

(1.) Irta: **Guy de Maupassant.**

Két viskó állt közvetlenül egymás mellett, alacsonyabb domb alján, a kis fürdőhely közelében. A két parasztagazdának nem volt könnyű dolga, hogy a meddő talajból kicsikarja a gyermekei táplálékát. Ilyen gyermek négy volt mindegyik családban. A két szomszédos kapu előtt ott gomolygott a gyermekraj reggeltől estig. A két legidősebb hat éves volt s a két legfiatalabb mintegy tizenöt hónapos; mindkét családban ugyanis körülbelül összeesett az esküvő és a születések időpontja.

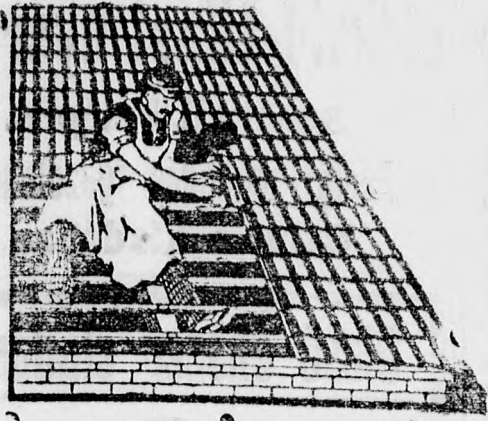
A két anya csak bajjal tudta kiválogatni a rajból a maga gyümölcsét. A nyolc név szakadatlanul összevegyülve táncolt a fejükben s ha az apák egyike hívni akarta a maga gyermekét, megeseit, hogy három nevet is elkiáltott, mignem elalálta az igazit. Azt a házikót, melyet az ember Rolleport fürdőből jövet elsőnek ért, a Tuvahe-család lakta, melynek három leánya volt és egy fia. A másikban Vallinék laktak egy leányukkal és három fiukkal.

Valamennyien nyomoruságosan tengettek életüket, levestel, burgonyával és levegővel. Hét órakor reggel, azután délben, majd esti hat órakor a két anya maga köré gyűjtötte a maga apróságát, mint a libapásztor szokta a baromfit, hogy kiosssa nekik a kását. A gyermekek kor szerint leültek a tizenöt éves használat következtében fényesre kopott faasztalhoz. A legfiatalabb fickó alig ért szájával az asztalig. Azután eléjük rakták a tányért, burgonyalevesben puhára áztatott kenyérrrel, fél fej kelkáposztával és három hagymával. És az egész hadsereg buzgón evett éhsége csillapultáig. A legkisebbet az anya maga etette meg. Ha vasárnaponként egy darabka hus tévedt a fazékba, az valamennyiük ünnep volt. Az anya ilyenkor a szokottnál tovább ülve maradt s többször is ismételtette:

(Folytatjuk.)

Szőnyegek, Függyöök, Terítők
Haas Fülöp és Fiai
gyárosoknál
Debreczen, Piacz-u. 59.

Az építető és építő közönség figyelmébe.



Már sokan tudják hogy ajánlatos az építkezésnél a Karczagi Agyag ipar termékeivel is költségvetést csináltatni, mivel a karczagi gépcserép könnyűségénél fogva olcsóbb tetőszerkezetet igényel, ugyanis míg a kézi cserép csak 15—16 cm. széles és sulya drb.-ként 1'30—1'40 kg. addig a gépcserép 17 1/2 cm. széles és sulya drb.-ként 1'30—1'35 kg. tehát 10—12 %-al könnyebb, kézi cserépből szükséges 43—45 drb. sulya 55—63 kg. addig □ méterenként, gép cserépből szükséges 36 drb. sulya 46 kg. Eső után az arány még rnszabb, mivel a kézi cserép 20—25 % vizet vesz fel tehát eső után négyzet méterenként 70—80 kg. sulyu lesz addig a gépcserép csak 8—9 % vesz fel és így négyzet méterenként 50—51 kg. lesz. A nyers falazati téglával mivel azokat 1/4, 1/2, 3/4 és 1. nagyságba is készíti fenti gyár, szép falat kapunk, melynek fentartására sem kell gondolni. A vevő közönség kényelmére a helybeli fakeskedésekben raktárt létesítettünk, de megrendelhetők gyártmányaink gyárvezetőségünkél is vagy aulított tulajdonosnál.

LÓWI ARMIN

Karczagi agyagipar tulajdonosnál, Szécheny utca 23.



Védjegy.

Fontos! Fontos! Fontos! Egészségi szempontból igen fontos!

Nagyságos asszonyom!

Az Ur 1910. évének egyik legörvendetesebb eseményéről van szerencsénk ezennel hirt adni. Ezen mindenkit kellemesen érintő hír az, hogy

megnyilt a „Korona“ gőzkenyérgyár.

Hogy felemelt fővel büszkén mondhatjuk ezen intézményt városunkra nézve áldásnak és szerencsének, egyenesen rá kell mutatnunk, hogy

a Korona Gőzkenyérgyár
a Korona Gőzkenyérgyár
a Korona Gőzkenyérgyár

mire van hivatva, hogy
mily előnyöket nyújt és hogy
mi mindentől kíméli meg

a gondos háziasszonyt.

Figyelje meg a legügyesebb gazdasszony is, hogy az általa otthon sült kenyér mily gyakran jut tökéletlenül az asztalra. Egyszer erőtlen, egyszer keserű, máskor dohos, vagy iztelen vegyítékű liszthez jut, sőt jó liszt mellett is hol túl lágyra, hol keményre lett hagyva a tészta; ma túl kél, holnap keletlen, de a legjobb liszt-nél s a legjobban eitalát tésztánál is, mivel talán a pék kemenczéje még nincs kész vagy túl forró, **nyers vagy megégett** kenyeret kapunk.

A tisztaság tekintetében pedig bocsánatot kell kérnünk kevésbé szerény kijelentésünkért, de a legpedánsabb háziasszony sütése sem állítható szembe az általunk forgalomba hozott kenyérrel, mert gyárunkban — mely a fővároson kívül **egyedül áll Magyarországon** s ugy a higienia, mint a technika legmodernebb vívmányaival van felszerelve, — a liszt szitálástól kezdve egész a kész kenyérig csak akkor lát napvilágot a tészta, amikor az bevetés alá kerül, az addigi összes műveleteket pedig **csillogó, lényes acélkarok végzik** a tisztaságtól **tündöklő tágas fehér termekben.**

Azzal a szóval, hogy **kenyér**, meg van magyarázva, hogy ezen napi élelmi szükségletnél mily fontossággal bír az előnyös ár is. Itt egy kis számadást kell megejtenuk a házi sütésre. A lisztnél a kereskedőnek 2—3 fillért feltétlenül nyernie kell a sütési díj szintén 3—4 fillérre rug kilónként, tehát 6—7 fillér költség van egy kilóra. Vállalatunk azonban oly nagy mennyiség előállítására van berendezkedve, hogy a legizletesebb kenyeret jóval kevesebb költséggel jóval olcsóbban tudja forgalomba hozni (**különbön ha élünk hát eszünk**) már annál is inkább, mert a Korona Gőzkenyérgyár maga örleti tiszta búzából és tiszta rozsból a lisztzükségletét.

Ezekből kitünik, hogy jó, olcsó és izletes kenyér által

a Korona Gőzkenyérgyár
a Korona Gőzkenyérgyár
a Korona Gőzkenyérgyár
a Korona Gőzkenyérgyár
a Korona Gőzkenyérgyár

mindenkinek

„

„

mindenkít megóv sok kellemetlenségtől

„

egészségét gyarapítja, hogy
pénzt takarít meg
munkát takarít meg
megóv sok kellemetlenségtől
megóv sok kártól.

Kérjen tehát mindenki minden üzletben Korona-kenyeret és vigyázzon a védjegyre.

Megrendelhető: a gyár irodájában
Városi raktár Sas-utca

Telefon sz. 825. Fried és Löwenhelm Placz-u. 72.
845. és Hatvan-u. 16. Dr. Hütter ház.

Szives pártfogást kérve, hazafias tisztelettel

„Korona“ gőzkenyérgyár.

Handwritten notes and calculations on the right margin, including numbers like 2250, 675, 1575, 2190, 659, 1583, and 1597.

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Levelezés.

Pali, csak viseld jól magad és várjál engem, okvetlen megyek, pá Tusi.

Bélám, ne kételkedj bennem, oly rosszul esik a szemrehányó leveleket olvasni, csak b izzál úgy mint én, millió csókot és ölelést küld Csitrid.

Betöltendő.

Elárulítónó azonnal felvétetik. Czim a kiadó-hivatalban.

Adás-vétel.

Ha nincs pénze és szüksége van, vászon asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és fianel takarók, férfi és női felbítő, kész férfi fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próba bevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyát Benyáts Emil villanyörre berendezett harisnyagyára. Debreczen, Tiszapalota

Eladó ház József kir. herceg-utczába. Czim e lap k'adóhivatalnál.

Az új részletáruházban a mai naptól fogva nagyon olcsón beszerezheti minden hitelképes család heti 2 kor. havi 4 korona részletfizetés mellett ruházati szükségletét, nagy választék női és férfi kabátok, öltönyök, vászon kanavász, szőnyeg függöny, paplan, ruhaszövetek. Meghívásra hához megünk rendelést felvenni. Adler és Schwarc Simonffy-u. 6. tejjpaccal szemben.

Lakás.

Modern 5 szobás lakás, Piaczi sarokházban november 1-ére kiadó. Bővebb megtudható Dr. Burgernél Szent-anna-u. 1. sz. a.

Egy csinosan burorozott szoba azonnal kiadó Simonffy-utca 15. sz. alatt.

Külföle.

Uri emberek ebéd és vassora kosztra elvállaltatnak Özv. Huszár Károlyné Jókai-utca 1.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyra becsült közönség szives tudomására adni, hogy 4-ik éve fennálló jó hírnevű

Órás és ékszer üzletemet házlebontás miatt

május hó 1-én Piac utca 8b. szám alól Hunyadi utca 12. sz. a. (Várad-utca) helyeztem át.

Egyidejűleg felkérem a n. b. közönséget, hogy jó indulatukkal mint eddig, úgy ezután is velem szamba fenntartani sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel
Gasparik Ádám
műrás és ékszerész.

Megbízható, ügyes, élénk fiatal ember előkelő állást nyerhet.

Azonnali belépés.

➤ Eddigi működés igazolandó. ◀
Czim a kiadóban.

Olcsó ékszer eladás!

Rose Dezső

közkedvelt

ékszerész és órás üzletében.

Brilláns és gyémánt ékszerek kedvező vétel folytán

mesés olcsó árban kaphatók.

Debreczenre helyi képviselők.

Egy-egy intelligens, szorgalmas helyi képviselő, a ki a drogériákban, illat-szerészeknél és borbély üzletekben, a ki fűszer és gyarmatáru-kereskedőknél legjobban be van vezetve, magas jutalék mellett azonnal felvételnek.

Kimerítő ajánlatok németül intézendők: Östr. **Aura-Werke**, Wien, II. Valerinstrasse 6/b.

Törlesztéses kölcsönöket

földbirtokra és bérházakra

a legelőnyösebb feltételek mellett

engedélyez az

Általános Forgalmi Bank

Részvénytársaság

Debreczen, Piacz-utca 68. sz.